

2026 METŲ XXXV LIETUVOS MOKINIŲ ISTORIJOS OLIMPIADA

Vytauto Didžiojo asmenybė Lietuvos istorijoje (apie 1350–1430)

II ETAPO UŽDUOTYS

DALYVIO KODAS:

REZULTATŲ LENTELĖ

PILDO VERTINTOJAI

	I dalis	II dalis	III dalis	IV dalis	Iš viso	Parašas
I vertintojas						
II vertintojas						
Galutinis rezultatas						

I DALIS

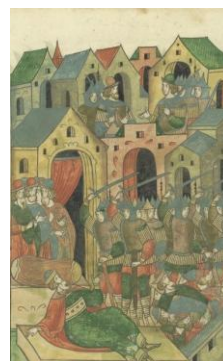
Pirmą užduoties dalį sudaro 20 klausimų su pasirenkamais atsakymų variantais. Kiekvienas klausimas turi tik po vieną teisingą atsakymą. Teisingas atsakymas vertinamas vienu tašku.

1. Kuriame Algirdo ir Kęstučio karo žygyje Vytautas pirmą kartą gavo kovos krikštą?

- A 1368 m. žygyje į Maskvą.
- B 1370 m. žygyje prieš totorius.
- C 1370 m. žygyje į Karaliaučių.
- D 1372 m. žygyje į Livoniją.

2. Iliustruoto metraščių sąvado miniatiūroje pavaizduotas miestas, kuriame buvo kalinami Kęstutis ir jo sūnus Vytautas. Nurodykite šį miestą.

- A Gardinas.
- B Krėva.
- C Liublinas.
- D Polockas.

3. Kokį įsipareigojimą Ordinui Jogaila prisiėmė pagal 1380 m. Dovydiškių sutartį?

- A Atiduoti Žemaitiją iki Nevėžio upės.
- B Nepadėti Kęstučiui kovoti su Ordinui.
- C Paremti Ordiną kovoje su totoriais.
- D Suteikti Vytautui pagalbą kovoje su Skirgaila.

4. Kuris teiginys apie Vytauto vidaus politiką yra **neteisingas**?

- A Apgyvendino Lietuvoje žydus, karaimus ir totorius.
- B Bajorų luomui dalino žemes už karinę tarnybą.
- C Sritiniais kunigaikščiais skyrė Algirdaičius.
- D Steigė katalikų bažnyčias ir vienuolynus.

5. Vytauto valdymo laikais atsirado:

- A LDK valstybingumo simboliai;
- B Lietuvos Didžiojo kunigaikščio institucija;
- C pirmieji amatininkų cechai;
- D unitų Bažnyčia.

6. Vytauto tėvonijomis buvo Trakai ir:

- A Krėva;
- B Luckas;
- C Vilnius;
- D Voruta.

7. Kuris teiginys apie Vytauto valdymo laikotarpį yra **neteisingas**?

- A Atsirado pirmosios mokyklos.
- B Kūrėsi pirmosios spaustuovės.
- C Pradėti kaldinti pirmieji pinigai.
- D Suteikta Magdeburgo teisė Kaunui.

8. Kurį vienuolyną Senuosiuose Trakuose fundavo Vytautas?
A Benediktinų.
B Bernardinų.
C Dominikonų.
D Pranciškonų.
9. Nurodykite **neteisingą** teiginį apie 1413 m. Horodlės uniją:
A įteisinta tęstinė atskiro Lietuvos valdovo institucija;
B perimta Lenkijos administracinė vaivadijų sistema;
C perimta Lenkijos bajorijos heraldika;
D sukurtos prielaidos pradėti Žemaitijos krikštą.
10. Pasirinkite teisingą įvykių chronologinę seką.
1 Dovydiškių sutartis.	A 3, 1, 2, 4
2 Racionžo sutartis.	B 1, 4, 3, 2
3 Salyno sutartis.	C 3, 2, 1, 4
4 Vorsklos mūšis.	D 1, 3, 4, 2
11. Kuo vardu buvo vienturtė Vytauto dukra?
A Julijona.
B Marija.
C Ona.
D Sofija.
12. Kuris teiginys apie Torūnės taikos sąlygas yra **neteisingas**?
A LDK atgavo Žemaitiją iki Vytauto ir Jogailos mirties.
B Lenkija atgavo Dobrynės ir Kulmo žemes.
C Vokiečių Ordinas išpirko sąjungininkų užimtas pilis.
D Vokiečių Ordinas pasižadėjo daugiau nekariauti su Lenkija ir LDK.
13. Konstancos bažnytiniame susirinkime Lenkija ir LDK siūlė:
A iškeldinti Vokiečių Ordiną į Turkijos pasienį;
B Livonijos ordiną paskelbti Jogailos vasalu;
C pripažinti stačiatikių Bažnyčios savarankiškumą;
D sudaryti taiką tarp šv. Romos imperatoriaus ir husitų.
14. Kuriame mieste 1430 m. buvo palaidotas Vytautas?
A Krokuvoje.
B Varšuvoje.
C Vilniuje.
D Trakuose.
15. Kelintais metais Lietuvos miestuose ir miesteliuose buvo pastatyta daugiausiai paminklų Vytautui?
A 1922 m.
B 1926 m.
C 1930 m.
D 1938 m.
16. Kurio istoriko monografija apie Žalgirio mūšį XX-XXI a. buvo išleista net penkis kartus?
A Edvardo Gudavičiaus.
B Zenono Ivinskio.

- C Mečislovo Jučo.
- D Rimvydo Petrausko.

17. Pagal kurią sutartį Vokiečių ordinui buvo atiduota Žemaitija iki Nevėžio ir pusė Sūduvos?

- A Astravos.
- B Dovydiškių.
- C Salyno.
- D Torūnės.

18. Kurį kunigaikštį 1387 m. Jogaila paskyrė savo vietininku Lietuvoje?

- A Liubartą.
- B Skirgailą.
- C Švitrigailą.
- D Vytautą.

19. Kurios tautos atstovai Vorsklos mūšyje kartu su Vytautu nesikovė prieš Aukso ordą?

- A Čekai.
- B Lenkai.
- C Totoriai.
- D Vokiečiai.

20. Vytautas išplėtojo dvaro raštinę, kurioje buvo kuriami dokumentai įvairiomis kalbomis. Valstybės vidaus reikalams tvarkyti dažniausiai rašyta rusėniškai, o užsienio reikaluose labiausiai vartotos dvi kalbos. Kurios?

- A lotynų ir čekų;
- B lotynų ir lenkų;
- C lotynų ir lietuvių.
- D lotynų ir vokiečių.

II DALIS

Antrą užduoties dalį sudaro 10 klausimų, į kuriuos atsakant reikia įrašyti vieno-dviejų žodžių atsakymą. Teisingas atsakymas vertinamas vienu tašku.

21. Kurį asmenį Vytautas pasiuntė savo vietininku į Prahą, kai Čekijos seimas pasiūlė jam karaliaus sostą?

Asmuo _____

22. Nurodykite XIX a. dailininką, kuris nutapė šį paveikslą?

Dailininkas _____

23. Ši Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto vėliava buvo naudota 1416 m. Konstancos bažnytiniame susirinkime. Kuris vėliavoje pažymėtas simbolis Lietuvoje jau buvo naudojamas didžiojo kunigaikščio Algirdo laikais?

Simbolis _____

24. Igno Jonyno knygoje „Vytauto šeimyna“ rašoma, kad Vytauto žmona Ona: „davė du raštus, vieną Lenkų karalienei Jadvygai, o antrą – Lenkų karaliui Jogailai Vladislovui su pasižadėjimu, kad jos vyras Vytautas neapleis Lenkų karalystės karūnos ir kad visuomet ištikimai gins karalių ir karalienę nuo jų priešų“. Įvardykite sutartį, kuri aprašyta pateiktame tekste.

Sutartis _____

25. Kuris žymus karvedys vadovavo čekų daliniams Žalgirio mūšyje?

Karvedys _____

26. Kurioje vietovėje stovi šis nuotraukoje matomas paminklas Vytautui atminti?

Vietovė _____

27. Kiek Lenkijos bajorų giminių herbų pagal Horodlės susitarimą buvo suteikta Lietuvos bajorams?

Herbų skaičius _____

28. 1417 m. Vytautas įsteigė Medininkų vyskupystę ir paskyrė pirmąjį Žemaitijos vyskupą. Įvardinkite šį dvasininką.

Dvasininkas _____

29. Kuris XV a. autorius išsamiausiai aprašė Žalgirio mūšį?

Autorius _____

30. Kuriam istoriniam įvykiui atminti sukurta ši skulptūrinė plokštė?
Įvykis _____

III DALIS

Kiekviename iš penkių fragmentų, pasakojančių apie Vytautą Didįjį, suraskite ir ištaisykite po 2 istorines klaidas, taip atkurdami autentišką istoriko Mečislovo Jučo tekstą (Jučas M., *Lietuvos Didžioji Kunigaikštystė. Istorijos bruožai*, Vilnius, 2016). 1 taškas skiriamas už klaidos suradimą ir 1 taškas už jos ištaisymą.

31. Vytautas pritarė Jogailos pasirinkimui būti Lenkijos karaliumi ir patvirtino savo antspaudu Krėvos sutartį. Jis prisiekė Lenkijos karaliui Jogailai, dalyvavo karūnacijos iškilmėse Varšuvoje, buvo pakrikštytas Vygando vardu.

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

(4 taškai)

32. Vytautas naikino dalines kunigaikštystes rusų žemėse ir skyrė savo vietininkus. Iš Vladimiro Algirdo sūnaus, Vytautas atėmė Smolenską ir atidavė valdyti Skirgailai už atimtą iš jo Polocką. Vytautas tuo Lenkijai įrodė savo lojalumą.

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

(4 taškai)

33. Vytautas siekė europeizuoti krašto urbanistiką. Po 1398 m. Gardine iškilo Vytauto pilis. 1404-1408 m. Lucke, Galvės ežero saloje buvo pastatyta įspūdinga romaninė pilis.

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

(4 taškai)

34. 1423 m. popiežius atleido Vytautui ir jo kariams už kaltes, padarytas, kovojant su ordinu. Jis suteikė privilegiją Vytautui ir 15 jo patarėjų bei pakvietė Vytautą į kryžiaus žygį prieš musulmonus.

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

(4 taškai)

35. Vytauto atminimas buvo ilgai gyvas Lietuvoje. Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje buvo įrengtas Dievo kūno altorius su marmuriniu Vytauto antkapiu. Jį dar 1594 m. minėjo popiežius Klemensas VIII. 1655 m. altorius švedų invazijos metu buvo sunaikintas.

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

Klaida _____

Klaidos ištaisymas _____

(4 taškai)

IV DALIS

Remdamiesi A, B, C, D šaltiniais ir žiniomis, atsakykite į 36 - 43 klausimus.

Šaltinis A (Iš Jano Dlugošo Lenkijos istorijos)

Prasidėjus mūšiui, abiejų pusių kariuomenės kovėsi apie valandą laiko su vienodu pasisekimu, ir kadangi nei vieni, nei antri nesitraukė iš mūšio lauko, atkakliai siekdami laimėjimo, sunku buvo numatyti, katoje pusėje bus persvara. Kryžiuočiai, pastebėję, kad kairiajame sparne, kurį laikė lenkų kariuomenė, yra sunku ir pavojinga, nes pirmosios eilės kriko, metėsi į dešinįjį sparną, susidėjusį ir lietuvių, kurių eilės buvo retesnės, silpnesni žirgai ir šarvuotė, tikėdamiesi lengviau nugalėti juos, nustumti ir tada stipriau užpulti lenkus. Betgi ne visai pasisekė jų apskaičiavimai. Kada su lietuviais, rusais ir totoriais užvirė mūšis, lietuvių raiteliai, negalėdami atlaikyti priešo spaudimo, ėmė svyruoti ir truputį iš lauko atsitraukti. Tai padaršino kryžiuočius, ir vis stipriau spausdami, privertė juos pagaliau bėgti <...>.

Šaltinis B (Paveikslas „Žalgirio mūšis“)

Šaltinis C (Z. Ivinskis apie kautynių eigos skirtingus aiškinimus)

Į eilę svarbių klausimų Žalgirio kautynėse turimieji XV a. šaltiniai neduoda aiškaus atsakymo. Ne tik galutinai nėra išaiškintas jėgų santykis, bet ginčijamasi dėl pačios taktikos mūšio metu; nesutariama, kas buvo tikras vadas sąjungininkų pusėje. Labiau remdamiesi XVI a. versmėmis, lenkų tyrinėtojai pirmon eilėn yra iškėlę Jogailos vaidmenį. Esą, jis paruošęs visus planus ir paskui vadovavęs.

Kai neatsargiai imama dalinti laimėtojo nuopelnus tarp pusbrolių, patenkama į perdėjimus. Apskritai, sąjungininkų pusėje ieškojimas tikrojo karo vado ir tik vieno pusbrolio vienašališkas

iškėlimas antrojo sąskaiton sunkiai gali atitikti faktus. <...> jiedu kiekvienas veikė savo srityje ir atliko pasiimtus uždavinius.

Šaltinis D (Iš knygos „Kas laimėjo Žalgirio mūšį?“)

Žalgiris vertintinas ne kaip įspūdinga vienkartinė pergalė, bet veikiau kaip ilgalaikių politinių pokyčių Rytų Europoje pasekmė. Išskart po mūšio Lenkija ir Lietuva, tiesą sakant, ne tiek jau daug pasinaudojo nemažai aukų pareikalavusią pergale. Tik žvelgiant iš tolimos perspektyvos matyti, kad Žalgirio mūšis ir su juo susiję įvykiai lėmė tolesnės Lietuvos istorijos raidos kryptis bei naują tarptautinę situaciją Vidurio ir Rytų Europoje, Lenkija ir Lietuva įgijo didelį autoritetą, kurį netrukus išnaudojo naujoji Jogailaičių karta, išgalėdama visuose regiono monarchijų sostuose – Lenkijoje, Čekijoje, Vengrijoje, LDK. Lietuvai mūšis reiškė ir ilgalaikės taikos periodą, per kurį prasidėjo seniai brendusio šalies politinės struktūros ir visuomenės sanklodos modernizacija.

36. Remdamiesi A šaltiniu, nurodykite du teiginius, kodėl kryžiuočiai „metėsi į dešinįjį sparną“?

- 1 _____
2 _____ (2 taškai)

37. Kokią nuomonę A šaltinio autorius suformavo apie lenkų ir lietuvių vaidmenį Žalgirio mūšyje?

- Lenkų vaidmuo _____
Lietuvių vaidmuo _____ (2 taškai)

38. Įvardykite švedų istoriką, kuris, remdamasis Ordino šaltiniais, paneigė A šaltinio autoriaus nuomonę apie lietuvių vaidmenį mūšyje. Kaip istorikas paaiškino lietuvių pasitraukimą iš Žalgirio mūšio?

- Istorikas _____
Paaiškinimas _____ (2 taškai)

39. Įvardykite keturias asmenybes, kurios pažymėtos paveiksle (B šaltinis) 1, 2, 3 ir 4 skaičiais.

- 1 _____
2 _____
3 _____
4 _____ (4 taškai)

40. Remdamiesi C šaltiniu, nurodykite tris mūšio aspektus dėl kurių historiografijoje nėra vieningos nuomonės. Dviem teiginiais paaiškinkite, kodėl atsirado skirtingi mūšio vertinimai.

- 1 _____
2 _____
3 _____
1 _____
2 _____ (5 taškai)

41. Dviem C šaltinio teiginiais paaiškinkite, kodėl autorius nurodo, kad yra netinkamas požiūris sureikšminti vieno arba kito pusbrolio vaidmenį Žalgirio mūšyje?

- 1 _____
2 _____ (2 taškai)

42. Dviem teiginiais pagrįskite D šaltinio teiginį, kad išskart po mūšio Lenkija ir Lietuva pilnai neišnaudojo pergalės.

1 _____
 2 _____ (2 taškai)

43. Remdamiesi D šaltiniu ir žiniomis, šešiais teiginiais apibūdinkite Žalgirio mūšio reikšmę Lenkijos ir Lietuvos valstybei.

1 _____
 2 _____
 3 _____
 4 _____
 5 _____
 6 _____ (6 taškai)

Remdamiesi A, B, C, D šaltiniais ir žiniomis, atsakykite į 44 - 52 klausimus.

A šaltinis. (Istorikas N. Davies apie Lenkijos Karalystės ir LDK valstybinius ryšius)

Jadvygos mirtis panaikino Krėvos sutartį, tačiau ją įkvėpę politiniai motyvai išliko visą Jogailaičių valdymo laikotarpį. Visada, kai tik iškildavo rimtų sunkumų, šie motyvai garantuodavo, kad Lietuvos ir Lenkijos sąjunga bus kaskart atnaujinama ir dar glaudžiau susies abi tautas. Po 1385-1386 m. asmeninės santuokinės unijos ryšiai ilgainiui stiprėjo [...]. Pirmasis žingsnis buvo žengtas 1401 m. Kadangi Jogaila ir Jadvyga neturėjo vaikų, reikėjo sukurti būsimos įpėdinystės mechanizmą. Susirinkę į savo stovyklas Radome ir Vilniuje, Lenkijos ir Lietuvos didikai susitarė, kad ateityje nepasitarę tarpusavyje nieko nenuspręs.

B šaltinis. (Iš Horodlės akto)

[1.] [...] visas minėtas žemes, kurias visada iki šiol valdėme ir valdome remdamiesi visa valdžia ir visa teise [paveldėta] iš savo protėvių pagal giminystę, kaip teisėti valdovai, dar kartą vėl įtraukiame, įliejame, padarome nuosavybe, sujungiame, prijungiame, susiejame ir visam laikui priešliejame prie Lenkijos karalystės nutardami, kad jos su visomis jų valdomis, žemėmis, kunigaikštystėmis, apskritimis, sritimis, priklausiniais ir su visa teise visiems laikams neatšaukiamai ir neišardomai visuomet yra sujungtos su Lenkijos karalystės karūna.

[3.] Taip pat minėtų mūsų Lietuvos žemių ponai, kilmingieji, bajorai lai naudojasi mūsų jiems duotais, skirtais ir suteiktais dovanojimais ir privilegijomis, bet tik tie, kurie yra katalikai ir pavaldūs Romos bažnyčiai bei yra gavę herbus, kaip savo [dovanojimais] naudojasi ir juos turi Lenkijos karalystės ponai ir kilmingieji.

[10.] taip pat Lenkijos karalystės pavyzdžiu visiems laikams turi būti įkurtos ir įsteigtos aukštos pareigos, vietos ir pareigybės, būtent Vilniuje – Vilniaus vaivada ir kaštelionas ir galop Trakuose ir kitose vietovėse, kur mums atrodys reikalinga, savo nuožiūra.

C šaltinis. (Istorikas P. Šležas apie LDK ir Lenkijos Karalystės santykius Horodlės aktuose)

[...] 1413 metų unijoje kalbama jau apie jo įpėdinius, kas reiškia, kad mirus Vytautui, Lietuva neatitenka Lenkijai, bet ji egzistuoja toliau, valdoma jo įpėdinių. Mirus Vytautui, Lietuvos didikai ir bajorai turi priimti sau kunigaikštį, kokį Jogaila ir jo įpėdiniai, lenktų pralotų (aukštų dvasininkų) bei didikų patariamai, išrinks ir paskirs. Bet ir lenkai mirus Jogailai be Vytauto ir jo didikų žinios neturi rinkti sau karaliaus.

D šaltinis. (Iš J. Długošo aprašyto Zigmanto Liuksemburgo pokalbio su Jogaila Lucke)

Atkreipk dėmesį, mieliausias broli, juk tuo metu, kai aš ir tu švytime karūnomis, didelė neteisybė ir skriauda kunigaikščiui Aleksandriui Vytautui, mūsų abiejų broliui būtų, jeigu jam pačiam būtų užginčytas karališkas titulas. Teikis sutikti su tuo, parodyk jam savo palankumą ir leisk, kad per

mane, kuriam, kaip Romos karaliui, priklauso toji teisė, jis būtų paskelbtas naujuoju karaliumi, tapti tau ir man lygus; tegul karūna puošia ne tik tavo galvą, bet ir tavo tėvynę Lietuvą.

44. Remdamiesi šaltiniais, nurodykite juos siejančią temą ir įvardinkite aptariamą problemą.

Tema _____

Problema _____ (2 taškai)

45. Remdamiesi A šaltiniu ir žiniomis, pateikite tris argumentus, kodėl nutrūkusi Krėvos unija nenutraukė Lenkijos karalystės ir LDK sąjungos.

1 _____

2 _____

3. _____ (3 taškai)

46. Remdamiesi B šaltiniu ir žiniomis, trimis teiginiais paaiškinkite, kokią įtaką Horodlės aktas padarė Vytauto vidaus politikai.

1 _____

2 _____

3. _____ (3 taškai)

47. Remdamiesi atsakymu į 46 klausimą, dviem teiginiais paaiškinkite Horodlės akto naudą Lietuvos valstybei.

1 _____

2 _____ (2 taškai)

48. Remdamiesi C šaltiniu, dviem teiginiais paaiškinkite, kurias LDK ir Lenkijos Karalystės tarpusavio santykių nuostatas pakeitė Horodlės aktai. Kokią reikšmę LDK turėjo šie pokyčiai?

1 _____

2 _____

Reikšmė _____ (3 taškai)

49. Remdamiesi D šaltiniu, paaiškinkite, kodėl Jogaila galėjo leisti, o Zigmantas Liuksemburgas teigė turįs teisę suteikti Vytautui karaliaus karūną?

_____ (2 taškai)

50. Remdamiesi žiniomis, nurodykite tris sutartis, kurias galėjo pažeisti Vytauto karūnavimas?

1 _____

2 _____

3 _____ (3 taškai)

51. Remdamiesi D šaltiniu ir žiniomis, nurodykite tris priežastis, kodėl buvo trukdoma Vytautui karūnuotis?

1 _____

2 _____

3 _____ (3 taškai)

52. Remdamiesi šaltiniais ir žiniomis, keturiais teiginiais paaiškinkite, kokią reikšmę LDK turėjo Vytauto vykdyta politika su Lenkijos karalyste.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____ (4 taškai)